

8ª Universitat Nova Història

De 31 de juliol al 3 d'agost del 2021

Montblanc (Conca de Barberà). Convent de Sant Francesc

Discurs d'obertura del President del Centre d'Estudis Falsetans

Autor: Anton Vidal Inglès

Data de publicació: 01-08-2021

Us oferim el parlament d'obertura de l'Anton Vidal Inglès, president del Centre d'Estudis Falsetans, a l'obertura de la 8a Universitat Nova Història. L'Anton Vidal reivindica la tasca investigadora dels Centres d'Estudis Comarcals que hi ha escampats arreu del país.

Bon dia a tothom.

Senyor alcalde, senyor president, senyor Jordi., senyores i senyors.

En una visita que va fer en Jordi Bilbeny a la vila de Falset el passat mes de juny, i per mitjà del pintor muralista de Sitges en Carles Arola, que estava pintant el mural "El gran casal" en una plaça de Falset, ens vam conèixer personalment. De fet, ja feia temps que rebia informació de l'Institut Nova Història i dels actes que anaven realitzant.

Després de xerrar-hi una bona estona, em va convèncer perquè us donés la benvinguda com a membre del Centre d'Estudis Falsetans en aquesta 8a edició de la Universitat Nova Història, que celebren aquí, a Montblanc.

Us donaré, doncs, la benvinguda com un membre més d'aquest munt de centres d'estudis que hi ha arreu dels Països Catalans, ja que aquesta modalitat d'associació era fins no fa gaire anys, exclusiva del nostre país. Perquè la importància que ha tingut, i crec que té, aquest tipus de gent preocupada per temes culturals diversos que s'han anat agrupant al llarg de les darreres centúries a Catalunya mostra l'interès d'una gent que, potser sense arribar a ser grans tècnics ni grans científics, són, per pròpia voluntat, investigadors en els més diversos àmbits de la cultura. Estic parlant dels membres dels centres d'estudis d'àmbit local.

S'ha de valorar la iniciativa personal a l'hora de voler saber, de voler investigar aquells "per què" dels fets, de les coses i de les situacions quotidianes ?que massa vegades tenen per resposta un simple «perquè sempre ha estat així o ens

ho han explicat així».

Aquestes explicacions crítiques i alternatives vers les coses que projecten els centres d'estudis vers els fets històrics i vers les definicions que prèviament ens han donat en cadascun dels àmbits es converteixen en articles ?en forma de llibres o articles en paper o digitals. Uns articles que moltes vegades responen millor i d'una manera més clara a les respostes que ens van donar en altres temps.

Al llarg dels anys que fa que estic al Centre d'Estudis Falsetans mai no m'havia qüestionat les informacions que ens donaven els arqueòlegs i tècnics quan feien els informes d'allò que havien descobert en les excavacions arqueològiques.

Potser pel fet de disposar de més temps personal, començar a llegir memòries de tots aquests treballs i conjuminar-les amb la realitat rebuda de boca en boca dels convilatans, t'adones que si les relaciones amb situacions i coses que cada científic explica per separat varia la visió de la història. Per mal o per bé. Sempre però en benefici de la veritat.

Si em permeteu us posaré un exemple.

En unes excavacions de l'any 2011 al castell de Falset va aparèixer al segle XIV un forn per fondre mineral. Era d'unes mides molt reduïdes. La memòria arqueològica ho va justificar que potser era així perquè la comarca era en aquest segle un territori ric en minerals, sobretot plata. Un bon descobriment! La va fer el doctor i amic Oriol Achon.

Per altra banda, l'any 2019 el doctor i també amic també Albert Martínez Elcacho publica el llibre Les argenteres de Falset 1342-58 on afirma que no s'havia trobat encara la casa de les menes al costat del castell de Falset, on hi havia un forn per controlar les mostres en la recollida del preuat mineral sota el domini de l'infant Pere, comte de Ribagorça, d'Empúries i de les Muntanyes de Prades, una de les figures més importants del segle XIV a la Corona d'Aragó.

I aquí apareixen els membres dels centres d'estudis, que sempre tenen un ull posat a poder verificar les troballes i que, després de llegir, d'observar, de comentar-ho amb tècnics, com us deia abans, mireu de fondre les tesis dels dos relats científics fets per separat i sense conèixer-se l'un de l'altre. Això, dona peu al fet que nous investigadors qualificats, puguin confirmar la coincidència dels fets i redescobrir el que deia la tesi doctoral del Dr. Manuel Tallafigo, feta l'any 1979 sobre aquesta importància minera de Falset quan l'infant Pere dominava el territori. Tesi doctoral que no vaig llegir fins aquest any. Quin penediment de no saber-ho abans!.

És fabulós, però, que al cap de quaranta anys pugui sorgir a la llum un fet tan important per a la vila de Falset i per la nostra història conjunta de país, simplement perquè dues persones, treballant temes diferents, puguin arribar a un descobriment gràcies al fet que algú els ha demanat que reflexionin sobre les seves conclusions publicades. Aquests "algú" forma part de les persones que s'agrupen sota el nom de Centre d'Estudis.

No hi ha res concloent encara, perquè s'està estudiant científicament per donar una resposta certa sobre aquest fet que us he explicat, però crec que serveix com a exemple, un dels milers que podríem explicar, per veure la importància d'aquest tipus d'associacions, que formen part de la riquesa cultural de Catalunya. I ho dic amb tot el convenciment, ja que de ben segur aquests centres han estat la guspira per a descobriments posteriors. Uns descobriments fets per gent científica i preparada i que, gràcies a la gent del territori, s'han pogut arribar a conservar com a patrimoni cultural material i immaterial de què avui gaudim tots. I un bon exemple el teniu aquí a Montblanc.

Segurament heu sentit en altres persones de centres d'estudis que han passat per aquesta universitat o dels quals en formeu part, que en general, es treballa de forma altruista, i sempre en benefici del comú. Treballar així fa que tothom pugui fruitar dels descobriments. Actuar tots junts és com millor es disfruta i com més lliurement s'investiga. És la forma de treball més reconfortable.

Ús encoratjo a seguir aquest tipus d'esdeveniments que avui encetem i que tal com he dit, cal disfrutar-los entre tots sempre. Això sí complim les mesures sanitàries necessàries per poder sobreviure en els moments actuals.

Gràcies.

Anton Vidal Inglés
President del Centre d'Estudis Falsetans
Montblanc, 31 de juliol de 2021